

XVI наўуковая канферэнцыя Інстытуту Вывучэнья ССР

13-14 ліпеня ў Мюнхене, у будынку важна гаварыць пра нейкую «замену» ці «адмену» яе не даводзіца. У дыскусіі было колькі вельмі цікавых выступаў (д-ра Білінскага, сп. сп. Караваева й Ароўльда).

Трэйці й апошні даклад першага дня належала наўкуваму супрацоўніку Інстытуту Ю. Пісемнаму й меў за тэму праблему ўзгадавання «новага чалавека» ў ССР. І пісемны тэкст і вусны раздзейнікі былі праведзены дакладчыкам проста бліскучым. «Новы чалавек» — гэта праблема дай звяза на толькі са сеўцікі (у дыскусіі д-р М. Штыгер з Аўстрыйскім трапінам прыгадаў «новага Адама» апостала Паўла), у саветах адно намагаючы развязаць яе «сплянава». Дакладчык выцінчнуў з савецкіх матар'ялаў шэсць адзінакаў «новага чалавека», якія ставіць за мяту ўзгадаванца савецкіх «сплянів»: 1) сфармаваны наўкувовы съветагляд, 2) новая дачыненіе да працы, 3) новая камуністычнае маральнае, 4) прападарскі інтэрнацыонализм у спалучанні з сацыялістычным патрыятызмам, 5) паздабленасць перажыткай капіталізму ў съедамасці й 6) імунітэт ў пытвы буржуазіи (захоўніе) ідэялёгі.

Прыбліжайшым разглядзе, як назначыў дакладчык, ўсе гэта дзіўным парадкам зводзіцца да аднае цноты: да неабмежанае працаўствітасці. Гэтак, прыкладам, той славуты «сацыялістычны патрыятызм» — «этат, у існасці, **працоўны граізм**, гэта справа, а ніяк не плятанічнае пачуццё любасці да радзіміў». У далейшым разглядзе дакладчык зрабіў і колькі вельмі трапных агульных назіранняў, як, прыклад, што «пісемнікі й працоўнікі мастацтва дэградаваныя Хрущчовамі ёніжынеру ў каваті (яны ўжо на «інжынеры людзкіх душаў», а ўсяго толькі «каваті перакоўваны пыскіхалёгі людзей»), або што «сystэма быстроўнага «халоднага» трэзору...» пытвае ўзростае пад эгідам Хрущчова на месцы сталінскага съяніння галоўвой». У газетным аглядае простаельга падада ўсіх трапных і бліскучых фармулёвак дакладу — тэрзіяне, асаўлівае цяжкасць для гэтага рэжыму, добра спряткаванага ў развязаніі падобных «праблемаў», не становіць.

Другі даклад таго-ж дня быў зроблены ціпераціні старшыней Навукове Рады Інстытуту праф. Т. Даўлечынам на тэму: «Савецкая канцепцыя агульнанароднае дзяржавы». Даклад даў ўсю ў трохчасткінам усяго, але ёмкім выступе ў дыскусіі наўкувовы супрацоўнік Інстытуту Г. Ахмінай, зазначыўшы вельмі трапную, што палітычна праблема гэтага для разжыму зводзіцца адно да таго, як змусіць людзей прынамісі гаварыць, калі ён сабе я віршиць, што «камунізм» будзеца, а далей — што ён ужо й пабудаваны — асаўлівае цяжкасць для гэтага рэжыму, добра спряткаванага ў развязаніі падобных «праблемаў», не становіць.

Другі даклад таго-ж дня быў зроблены ціпераціні старшыней Навукове Рады Інстытуту праф. Т. Даўлечынам на тэму: «Савецкая канцепцыя агульнанароднае дзяржавы». Даклад даў ўсю ў трохчасткінам усяго, але ёмкім выступе ў дыскусіі наўкувовы супрацоўнік Інстытуту Г. Ахмінай, зазначыўшы вельмі трапную, што палітычна праблема гэтага для разжыму зводзіцца адно да таго, як змусіць людзей прынамісі гаварыць, калі ён сабе я віршиць, што «камунізм» будзеца, а далей — што ён ужо й пабудаваны — асаўлівае цяжкасць для гэтага рэжыму, добра спряткаванага ў развязаніі падобных «праблемаў», не становіць.

Проблемы Агульнаага Рынку

Трэвалы, дынамічны тэмп эканамічнага росту, але разам з тым узрост не бясьпекі інфляцыі. Такое падлажэнне ў Эўрапейскай Эканамічнай Супольнаасці ў падлівіне сёмага году ейнага існаваньня. Асноўная проблема, з якой даводзіца мець справу Агульнаага Рынку — гэта пытнанье ад тым, як стрымаць павышэнне цнаў, не змяншычыць разам з тым тэмпую хуткага эканамічнага прагресу.

Пагроза інфляцыі, бяз сумлеву, найбольшая небясьпека, якая можа парушыць дабрабыт краінай Заходній Эўропы. Аднак, небясьпеку інфляцыі на трэба пераборльшваць. Гэта проста пабочны вынік некалькіх год дынамічнага росту. Ніякая эканамічна система ня можа на працягу дубутага пытнанія захоўваць такі тэмп разыўцы без таго, каб не паўстадлі пэўную проблему.

А тэмп эканамічнага росту ў краінах Эўрапейскай Эканамічнай Супольнаасці быў выключным. На працягу апошніх шасці год без перапынку краіны Агульнаага Рынку захоўвалі трэвалы тэмп росту ў 5 і больш працэнтаў. Неаднаразова можна было чуць пересыярогі, што эканамічны спад няўхільны. Але тэндэнцыю росту не змяншалася. І пэрспэктывы на 1964 год такія-ж, як і папяреднія гады.

У спрэваздачы за першы квартал гэлага году Вышэйшая Адміністрацыйная Камісія Эўрапейскай Эканамічнай Супольнаасці пераглядзела зборленія ёю ў мінулым годзе пэрспэктыўныя лічбы на 1964 год і дае цяпер новыя, больш вытокі лічбы. Супольныя валавыя нацыянальныя прадукты шасціх краін Агульнаага Рынку захоўвалі трэвалы тэмп росту ў 5 і больш працэнтаў. Неаднаразова можна было чуць пересыярогі, што эканамічны спад няўхільны. Але тэндэнцыю росту не змяншалася. І пэрспэктывы на 1964 год такія-ж, як і папяреднія гады.

Кожны камуністычны плянавік ганарыўся-ка, калі-б, у сваіх спрэваздачы мог даць таякі пераглядзеныя ў пазытыўныя бок лічбовыя паказыні.

Аднак, менавіта гэты дынамічны тэмп разыўцы зьяўляеца галуйной крываціяй трывогі ў краінах Агульнаага Рынку. Асьцягненіе эканамістія цвердзяць, што Заходнія Эўропы прости, як мае дастатковыя рэзэрваў і, перш за ёсё, рэзэрваў працоўнай сілы, каб і далей захаваць такі тэмп эканамічнага росту.

Небясьпека, якая іх трывожыць, гэта пагроза інфляцыі. Ня тэст, магчымы, у ейнай клясычнай форме наястрымнага павышэння цнаў, якія апяраджаюць рост прыбыткай, як у форме значнага павышэння павяліччыца сабекошты прадукцыі. Пастараваецца вытлумачыць простай мовай, што гэта азначае.

Ад некаторага часу цны на трэтырый краінай Агульнаага Рынку ўвесе час павышаліся, але павышэнне кошту жыцця не адбілася на жыццёвым узроўні шырокіх масаў насељніцтва. У сувязі з наястай працоўнай сілы, прафаюзы мелі магчымасць захоўваць узровень заработка платы такім, што ён

значна абганяў рост цнаў. Дзякуючы гэтыму, працоўніцтва ў Заходнім Эўропе карыстацца доўгім порыядам надзвычайнага дабрабыту.

Але заработка платы, як гэта кожна-мужа ведама, складае частку сабекошты прадукцыі. І паколькі ў сучасны момант усе прамысловыя краіны атрымоўваюць сыравіну прыблізна па аднолькавай цаце, дык фактъгчына ўзровень заработка платы ўстанаўлівае параўнаўчую цану закончанага прадукту. Паколькі ў краінах Агульнаага Рынку заработка платы павялічалася хутчай, чымся ў іншых частцы Заходній Эўропы і ў Задзіночных Штатах, дык гэта азначае, што ў кашт прадукцыі ў краінах Агульнаага Рынку павялічваўся хутчай, чымся ў іншых краінах Захаду.

Зусім відавочна, што тэндэнцыя да павышэння сабекошты прадукцыі павінна бытадаца на цнах на тавары. У выніку таварам з краінай Агульнаага Рынку становілася ўсё цяжкі вытрымлівасць канкуренцыі з таварамі іншых краінай. Калі-б такая тэндэнцыя разыўвалася далей, дык у хуткім часе экспарт краінай Агульнаага Рынку пачаў бы падаць.

Для краінай, ёкспартэршу прамысловай прадукцыі, такая зьява малга-б мець паважныя эканамічныя выпікі.

Вось чаму Рада Міністэрства Эўрапейскай Эканамічнай Супольнаасці прыняла пастанову правесці шраг супольных супрацьінфляцыйных мерапрыемстваў. Мэта гэтых мерапрыемстваў — стабілізаць цны і сабекошты прадукцыі з тым, каб захаваць магчымасць канкуренцыі на сусветным рынку.

Няма нікага сумлева, што такія мерапрыемствы былі неабходныя, але яны ў нікай ступені не азначаюць правядзенія праграмы эканоміі. Не разглядаючы складаныя тэхнічныя падрабяз-

насці гэтых фінансавых мерапрыемстваў, можна сказаць, што яны зьяўляюцца толькі мэтадам запавольваннем надзвычайнага затрату.

З пункту гледжання заходня-эўрапейскай інтэграцыі, важнасць гэтых мерапрыемстваў на ў тым, што Рада Міністэрства краінай Агульнаага Рынку падышла патральным такое запавольваньне, а ў тым, што яна прыняла супольныя пляны. У гэтым сэнсе, значненне супольных дзеяній выходзіць далёка за межы іхнай непасрэднай мэты. Гэта першыя выпадак, калі краіны Агульнаага Рынку праводзяць супольныя дзеяніні ў такіх важных сектарах эканамічнай падліткы. Больш таго, змаганне супраць небясьпекі інфляцыі прывяло да пляну Агульнай эканамічнай і падатковай падліткі для ўсёсім трэтырой Эўрапейскай Эканамічнай Супольнаасці. Гэта першыя крок да правядзення карадынаванай эканамічнай падліткі на ўсёй трэтырой Агульнаага Рынку. І той факт, што ўсё краіны, якія ўваходзіць у яе, зрабілі заходы, рэкамэндаваныя вышэйшай адміністрацыйнай камісіяй Эўрапейскай Эканамічнай Супольнаасці, мае, байдай, найвялікшае значненне.

Усё гэта выразна паказвае, што крэзі зіс дверу, які ўзыні быў ў выніку ніждычы да перамовы аб уваходзе Ангельшчыны ў Агульны Рынок, цяпер перадолены. Краіны Агульнаага Рынку изноў поўныя рашучаць дзеянічнай, як згуртаваная група і йысці датей на шляху эканамічнай інтэграцыі. Пагроза інфляцыі, што якім ім цяпер даводзіцца мэты справы, гэта толькі адна з няўхільных хваравітых зьяваў у агульна здаровай эканоміцы. І яна азначае, што яна даўна эканамічна камісія ААН для Эўропы, эканоміка краін Агульнаага Рынку разыўваеца куды хутчай, чымся эканоміка краінай савецкага блёку.

Новыя дадзеныя пра залежы мінэральных соляў на Беларусі

Газета «Советская Белоруссия» з 3. 6. 1964 паведамляла:

«Даўгі час лічылася, што на трэтырый нашае распушлікі, апрача торфу, цаглянае глыны, пяску ды вапны, няма карысных выкапаніяў. Аднак паступавае вывучэнне неграў Беларусі дало магчымасць ужо ў 1939—1940 гадох выкапыць у Гомельскай вобласці буйныя запасы каменнае солі. Шраг ішчылінай быў прабураны на глыбину да 3 800 метраў. Тым на менинекаторыя з іх на вышылі з саллюсных залежаў, што пачынаюцца з глыбіні каля 300 метраў. Пасоўныя пласты яе маюць да 99,8 працэнта хлэрыстага натрэу. Гэтая соль можа быць выкарыстана для харчовых і прамысловых мэтаў без папяреднага ачишчэння. Запасы яе ў рэспубліцы вызначаюцца дзесяткамі міліярдаў тон.

«Старобінскія калінныя солі твораць чатыры гарызонты, размешчаныя на глыбіні 365—823 метраў. Асноўныя запасы іх сканцэнтраваныя ў трэцім і чацвертым гарызонтах, хоць апошні вытрымлівае яшчэ даўжыню да 3 800 метраў. Тым на менинекаторыя з іх на вышылі з саллюсных залежаў, што пачынаюцца з глыбіні каля 300 метраў. Пасоўныя пласты яе маюць да 99,8 працэнта хлэрыстага натрэу. Гэтая соль можа быць выкарыстана для харчовых і прамысловых мэтаў без папяреднага ачишчэння. Запасы яе ў рэспубліцы вызначаюцца дзесяткамі міліярдаў тон. Але гэта яшчэ на ўсё. Як паказалі выведныя работы, прадведеныя на ўсход ад пайдзеніні ўсход ад Старобіну, там знаходзіцца гарызонт каляных соляў на плошчы 432 квадрато-

«Прэзідзенці год, у 1949 годзе, геология дасягнула яшчэ большых удачай. У Старобінскім раёне, што знаходзіцца 130 кіламетраў на паўдні ад Менску, быў знайдзены нязвычайна багаты заляжы калінных соляў (сыльвініту).

«Старобінскія калінныя солі твораць чатыры гарыzonты, размешчаныя на глыбіні 365—823 метраў. Асноўныя запасы іх сканцэнтраваныя ў трэцім і чацвертым гарызонтах, хоць апошні вытрымлівае яшчэ даўжыню да 3 800 метраў. Тым на менинекаторыя з іх на вышылі з саллюсных залежаў, што пачынаюцца з глыбіні каля 300 метраў. Пасоўныя пласты яе маюць да 99,8 працэнта хлэрыстага натрэу. Гэтая соль можа быць выкарыстана для харчовых і прамысловых мэтаў без папяреднага ачишчэння. Запасы яе ў рэспубліцы вызначаюцца дзесяткамі міліярдаў тон. Але гэта яшчэ на ўсё. Як паказалі выведныя работы, прадведеныя на ўсход ад пайдзеніні ўсход ад Старобіну, там знаходзіцца гарызонт каляных соляў на плошчы 432 квадрато-

Амэрыканскія пляны касмічных палётаў

Задзіночныя Штаты Амэрыкі зрабілі новыя важныя крок ў справе асваення космасу. Запушчаная 28 ліпеня ў кірунку Месяца амэрыканская ракета «Рон-джэр VII» пасля трохдзённага палёту дасягнула запланаванася мэты. Перад суткамі з паверхні Месяца «Рон-джэр VII» зрабіў і перадаў на Зямлю больш за 4000 здымкаў паверхні зямнага сателіта. Амэрыканскія навукоўцы атрымалі вялікія дадзеныя да будовы паверхні Месяца і атрымалі пасадкі на ёй у будучыні касмічнага карабля з чалавекам. Як плянуюць амэрыканскія навукоўцы ажыццяўліць гэтае мерапрыемства?

Цяпер у цэнтры ўвагі амэрыканскіх даследавальнікаў гэтак званы праект «Апольль». Паводле гэтага праекту група з трох амэрыканскіх касманаўтаў павінна ажыццяўліць падлёгі на паверхні Месяца. Праект «Апольль» запланавана правесці на працягу гэтага дзесяцігоддзя. Гэта значыць — высадка на Месяц павінна адбыцца не пазней 1970-га году. Найвялікшыя крокамі ажыццяўлены праекту «Апольль» быў выкарыстаны практыку «Сатурн» для запуску касмічнага карабля.

Ракета-носіб гэтага тпуль быў упершыню выкарыстаны ў канцы студзеня гэтага года. Тады з ейнай дапамогай удалося вывесці на арбіту касмічны карабель вагою 20-ці тонаў. Наступным крокам быў удалы запуск касмічнага карабля, які быў дакладнай копіяй будучага карабля «Апольль». Гэты запуск быў здзеіснены ў канцы траўні і прайшоў удала. Такім чынам, ракета тпуль «Сатурн», якую працуе на новым высокакаліральным паліве, ужо цяпер можа вывесці на арбіту касмічны карабель тпуль «Апольль». Але для надавання касмічнаму караблю хутчыці, неабходнай для таго, каб накіраваць яго да вызначанага раёну на паверхні Месяца, патрэбна ракета на 5 разоў больш магутна, чымся тая, што выкарыстоўвалася ў часе пробнага палёту. Такой ракетай будзе «Сатурн 5» — ракета-носіб таго-ж тпуль, але яшчэ больш магутна.

У Амэрыцы выпрабаваны ў падрэхтоўцы экспайдыцы на Месяц не пазней 1970-га году праводзяцца і ў іншым напрамку. Мы маем на ўзве праграму «Джэмінай» (сузор'е «Блізныята»). Гэта значыць — выезд на арбіту касмічнага карабля з дзвума амэрыканскімі касманаўтамі. Адным з заданьняў праекту «Джэмінай» будзе вывучэнне магчымасці сутэрэны ў касмічнай прасторы двух касмічных апаратуў з мэтай выкарыстаных клямэтраў з агульнымі запасамі калія трох міліярдаў тонаў і наяўнасцю 26,7 працэнта хлэрыстага калію. Як паказае геалічны вывед, і гэта яшчэ не мяжы. Паводле запасу калінных соляў Старобінскага месцанародажнення вызначаюцца на 3,6 міліярдаў тонаў, а агульныя пэрспэктыўныя запасы — больш за дзесяць міліярдаў тонаў. Але гэта яшчэ на ўсё. Як паказалі выведныя работы, прадведеныя на ўсход ад пайдзеніні ў сувесце. У будучым Беларусь будзе прадукаваць большія калінныя угнаеніні, чымся Злучаныя Штаты Амэрыкі, што займаюць пакуль што першыя месцы ў сувесце.

Доктар Драйден сказаў, што, зусім прададабона, пры першай экспайдыцыі на Месяц увесе экспайдыцы будзе складацца з трох лётчыкаў-касманаўтаў, якія пройдзуть адпаведную навуковую тэхнічную падрэхтоўку. Але некаторыя вядучыя амэрыканскія спэцыялісты лётчыкі, якія прайшлі адпаведную навуковую тэхнічную падрэхтоўку аналагічную тэхнічнай, якую праходзіць лётчыкі касманаўты.

Доктар Драйден сказаў, што, зусім прададабона, пры першай экспайдыцыі на Месяц увесе экспайдыцы будзе складацца з трох лётчыкаў-касманаўтаў, якія пройдзуть адпаведную навуковую тэхнічную падрэхтоўку. Але некаторыя вядучыя амэрыканскія спэцыялісты лётчыкі, якія прайшлі адпаведную навуковую тэхнічную падрэхтоўку аналагічную тэхнічнай, якую праходзіць лётчыкі касманаўты.

Пасля праекту «Апольль» наступным крокам у асваеніі космасу будзе, магчыма, высадка на арбіту сталай касмі

Ці не апошні з апошніх?

«Адпалац ім. Госпадзі,
на справам рук іхніх»
Плач Ярамі — 3, 64

Яшчэ ў канцы мінулага стагодзьдзя сініні-Прадславы, сына князя Барыса, чаму ж дастаў назоў Рагвалодавага або Барысавага. Аднак на працягу й папярэдняга тысячагодзьдзя гэты валун звяўляўся, як съцвяджанца навуковыя дасьледавальнікі й народныя паданіны, долманам — съвятам камянем, дзесяткамі. Напірацідлі Другое сусветнае вайны зь іх захаваліся адзінкі. А цяпер звыкаюць ад аманала і гэтыя апошні. Маю на ўвазе — Барысавы камяні, што належалі да нашае нацыянальнае скарбніцы.

На ўскрайне вёскі Высокі Гарадзец Тальчынскага раёну Віцебскай вобласці адвеску ляжаў вялізарны валун. На ім, на вакол крыху, знойшла 28 аскепкаў, з якіх на 12 меліся рошткі крыху і напіс:

«Господи, помози рабу своему Борису» — выйша на загад Палацкага князя Барыса ў першай палове 12 стагодзьдзя. Шанаваны й дагляданы вакольным насельніцтвам, ён пралижаў да 14 ліпеня 1937 г., калі іго падарвалі будаўнікі аўтамагістралі Масква-Менск. У верасні 1939 г. навуковая экспедыцыя на плошчы ў 40 квад. метраў знойшла 28 аскепкаў, з якіх на 12 меліся рошткі крыху і напіс:

У 8 кіляметрах ад Палацку, паблізу вёскі Падкасьцельцы, таксама ляжаў вялізарны валун, кіньшы камень з крыжком і напісам. На дзвіне навуковая экспедыцыя 1939 г. ён нейкім цудам захаваўся. Прэчне-ж не таму, што ён звяўляўся манумэнтальным съвектом гісторыі Беларусі, як і на тому, што ён падобна Рагвалодавому камню згадваўся ў шматлікіх навуковых працах, а вылучна з тэа прычыны, што паблізу яго на мелася тады савецкіх пабудоў. Але-ж і гэты Барысавы камень урэшце-рэштаў пасягнену лёс іншых.

У № 683 завяршанская газэціні «Глас радзімы», на ейных старонках, прысвечаных пабудове Палацкага заводу па апрацоўцы нафты, зъмешчаны недалучны верш нейкага Валяніціна Лукиши:

Адзначаючы спачатку ў павярхойні з навуковага боку эпіграфа:

«Пры беразе Заходній Дзьвіні, не падалёку ад Нафтаграда, ёсьць не-

Гэты напіс быў зроблены на загад князя Рагвалода, стрыечнага брата Еўфра-

Прачытаўшы працу М. Кулічэнкі

(Заканчэнне з 5-ай бач.)

ваная вялікая частка беларускай этнографічнай тэрыторыі ў складзе Смаленскай, Віцебскай і Магілёўскай губерні і беларускіх паветаў Чарнігавскай губерні. Гэтыя беларускія ашары, якія уваходзілі ў межы БССР, абвешчанай актам з 1 студзеня 1919 году, былі, ведама, прылучаныя да РСФСР. Алонае прызначанне «незалежнасці» БССР з боку РСФСР адбылося таксама й пасля таго, калі із ураду й кампартыі рэспублікі быўлі вытнаны ўсе беларускіе камуністычныя іхніны прыхільнікі й кіраўніцтва жыльцамі трэтыарыяльна абразованай рэспублікі было понасянчы перададзенем ў руку чужожа беларускаму народу элементу з дзеячу таго-ж «Северо-Западнага областнага комітета РКП(б)» і «Ісполнома Совета Западнай области». Урэшце, дэкрэтам Масквы з 27 лютага таго-ж 1919 году была ліквідавана й гэта куртката Беларускай ССР, і ейнае месца заняў новы бальшавікі дзяржаўны твор — гэты звана Літоўска-Беларускай ССР ці «Літ.-Бел.»

Такім чынам аўтар хавае найважнейшую і выстаўляе на фонкі пустую докладнастъ. Аднона з'яўляецца ўзварэніем наўгародскіх гісторыкаў і «аселых у эміграцыи» «бурскузных нацыяналістах».

П. Урбан

сініні-Прадславы, сына князя Барыса, чаму ж дастаў назоў Рагвалодавага або Барысавага. Аднак на працягу й папярэдняга тысячагодзьдзя здольнасці не знайшлі належнага афарменення ў състэматычнай адукацыі, культиваванні, і тады наш мастак да канца жыцця застаўся мастаком-дyletantam. Жыццёвым нягодаў білі моцна нашага Пятруса ён не дадаў магчымасці сканцэнтравацца, разыўіцца ў адзін, найбольш адпаведнай яму галіне. Тады хіба-што на дне душы ягонай затаілася нейкая прынажанасць, няпэўнасць у свае сілы, а мо' ж крыўда на свой жыццёў лёс.

калькі (?) камянёў, устаноўленых (?) палацкім князем Барысаму 12 стагодзьдзя для архентациі ў суднаходзтве (?),

распачынаючы потым сваё «твор» патасам «сацыялістычнага будаўніцтва», гэта так званы паэта пераходзіць беспасярэдна да Барысавага каменя:

«А зь Дзьвіні пашчу чорную высунуу
Чорны камень у плямах іхой

Ен стаяў, як глухі ў лесе
Ускаламачаны, зяленаваты»

Даруйце за вытыркиму, што абраражает нашыя нацыянальныя пачуцці ды съвєтніц хіба толькі аб tym, што для «паэты» гісторыя Беларусі пачынаецца ад «вялікага каstryгніка». А таму ў яго, як і ў яго падобных, на дрыгнулі руці, калі яны съпярша:

«...у кішэні з сабой загапілі
У куляк кавалак граніту»

— а потым —

«Мы асколак з халодным бзтонам
У падмурак першым заклалі...»

Прачытаў я ў «Зынічы» № 76 артыкул

дзлі, што Бог на выслухае малітвы на беларускай мове, што толькі папольскую ксяндзу Віктару Шутовічу, і зажахнуся.

— Божа, чаму-ж нам, Беларусам, трэба пярпець столькі за сваё роднае слова нават у пазынані Твай-Божай Прэды, ды ў малітве да Цябе? То-ж мы абдараў народы мовамі адпаведнымі, каб кожны з іх на сваёй мове на толькі разуменіе паміжсобу, але лепш разумеўшы рэлігійную навуку, ды мог на лепшым і глыбейшым разуменіі выказаць Табе жалі, скары й просьбы свае. Усе-ж народы роўнай перад Табой, як і мовы іхнія. Чаму-ж тады мы мусім цярпець перасыль з мовы нашай на толькі ў штодзённым жыцці, але і ў Съвятыніх Тваіх, збудаваных нашымі-ж рукамі на Славу Твою? — Ды цярпець гэты перасыль на толькі ад недаверкаў, але й ад такіх-ж хрысціян ямы, толькі з іншай мовы, — ды аў біскупу і съвятароў з гэтай мовы? І не калісі даўно — ў цемнаце сярэднявечча, а ў нашых часах на 20-ым веку?

Такія рэлігійныя звязаніца хіба што ў княжнага Беларусі, якія прачытае нокраўёт, прысвечаны ксяндзу Шутовічу. Але той-ж нокраўёт скіруе нашы думкі, асабліва ў каталікоў старэйшых вежак, да нашых дзіцячых гадоў і недалёкага мінулага з часу польскай акупацыі Заходній Беларусі. Прыйдзім на толькі ад недаверкаў, але й ад такіх-ж хрысціян ямы, толькі з іншай мовы, — ды аў біскупу і съвятароў з гэтай мовы? І не калісі даўно — ў цемнаце сярэднявечча, а ў нашых часах на 20-ым веку?

Такія рэлігійныя звязаніца хіба што ў княжнага Беларусі, якія прачытае нокраўёт, прысвечаны ксяндзу Шутовічу. Але той-ж нокраўёт скіруе нашы думкі, асабліва ў каталікоў старэйшых вежак, да нашых дзіцячых гадоў і недалёкага мінулага з часу польскай акупацыі Заходній Беларусі. Прыйдзім на толькі ад недаверкаў, але й ад такіх-ж хрысціян ямы, толькі з іншай мовы, — ды аў біскупу і съвятароў з гэтай мовы? І не калісі даўно — ў цемнаце сярэднявечча, а ў нашых часах на 20-ым веку?

Такія рэлігійныя звязаніца хіба што ў княжнага Беларусі, якія прачытае нокраўёт, прысвечаны ксяндзу Шутовічу. Але той-ж нокраўёт скіруе нашы думкі, асабліва ў каталікоў старэйшых вежак, да нашых дзіцячых гадоў і недалёкага мінулага з часу польскай акупацыі Заходній Беларусі. Прыйдзім на толькі ад недаверкаў, але й ад такіх-ж хрысціян ямы, толькі з іншай мовы, — ды аў біскупу і съвятароў з гэтай мовы? І не калісі даўно — ў цемнаце сярэднявечча, а ѿтолькі ў цікініцаў, і аднажасна дыскримінавала праваслаўных і перасыль збудавала Беларусу за ўжываные сваей роднай мовы ў съвятыніах.

У тым жа часе шматлікія хрысціянскія місіянёры пранікалі ў самыя глухія закуткі съвету, да розных дзікіх і паўдзікіх племен, і калісі ў іхніх асроддзіцах Христову навуку, зразуменіе яе, — вучыліся іхніх цяжкіх мовай і дыялектаў самі, каб прамаўлініць на іх да сваіх вернікаў і такім чынам сумленна выконваць абавязкі апостолаў хрысціянства. У нас-же, у геаграфічных цэнтрах Эўропы, было зусім наадварот: польская духовенства з дапамогай дзяржаўнай адміністрацыі змушала Беларусу слухаць у рэлігійным жыцці незразумелую для іх мову, ці не, навука Хрыстова ў гэтай мове пранікала ў іх душы, ці не. Праапонішы дыскримінавала пасыпкаў, апрачнічаўшы на іх мове ўжываныя абавязкі апостолаў хрысціянства. У нас-же, у геаграфічных цэнтрах Эўропы, было зусім наадварот: польская духовенства з дапамогай дзяржаўнай адміністрацыі змушала Беларусу слухаць у рэлігійным жыцці незразумелую для іх мову, ці не, навука Хрыстова ў гэтай мове пранікала ў іх душы, ці не. Праапонішы дыскримінавала пасыпкаў, апрачнічаўшы на іх мове ўжываныя абавязкі апостолаў хрысціянства.

У гэтым жа часе шматлікія хрысціянскія місіянёры пранікалі ў самыя глухія закуткі съвету, да розных дзікіх і паўдзікіх племен, і калісі ў іхніх асроддзіцах Христову навуку, зразуменіе яе, — вучыліся іхніх цяжкіх мовай і дыялектаў самі, каб прамаўлініць на іх да сваіх вернікаў і такім чынам сумленна выконваць абавязкі апостолаў хрысціянства. У нас-же, у геаграфічных цэнтрах Эўропы, было зусім наадварот: польская духовенства з дапамогай дзяржаўнай адміністрацыі змушала Беларусу слухаць у рэлігійным жыцці незразумелую для іх мову, ці не, навука Хрыстова ў гэтай мове пранікала ѿ іх мове, ці не. Праапонішы дыскримінавала пасыпкаў, апрачнічаўшы на іх мове ўжываныя абавязкі апостолаў хрысціянства.

У гэтым жа часе шматлікія хрысціянскія місіянёры пранікалі ѿ іх мове, ці не, навука Хрыстова ў гэтай мове пранікала ѿ іх мове, ці не. Праапонішы дыскримінавала пасыпкаў, апрачнічаўшы на іх мове ўжываныя абавязкі апостолаў хрысціянства.

У гэтым жа часе шматлікія хрысціянскія місіянёры пранікалі ѿ іх мове, ці не, навука Хрыстова ў гэтай мове пранікала ѿ іх мове, ці не. Праапонішы дыскримінавала пасыпкаў, апрачнічаўшы на іх мове ўжываныя абавязкі апостолаў хрысціянства.

У гэтым жа часе шматлікія хрысціянскія місіянёры пранікалі ѿ іх мове, ці не, навука Хрыстова ў гэтай мове пранікала ѿ іх мове, ці не. Праапонішы дыскримінавала пасыпкаў, апрачнічаўшы на іх мове ўжываныя абавязкі апостолаў хрысціянства.

У гэтым жа часе шматлікія хрысціянскія місіянёры пранікалі ѿ іх мове, ці не, навука Хрыстова ў гэтай мове пранікала ѿ іх мове, ці не. Праапонішы дыскримінавала пасыпкаў, апрачнічаўшы на іх мове ўжываныя абавязкі апостолаў хрысціянства.

У гэтым жа часе шматлікія хрысціянскія місіянёры пранікалі ѿ іх мове, ці не, навука Хрыстова ў гэтай мове пранікала ѿ іх мове, ці не. Праапонішы дыскримінавала пасыпкаў, апрачнічаўшы на іх мове ўжываныя абавязкі апостолаў хрысціянства.

У гэтым жа часе шматлікія хрысціянскія місіянёры пранікалі ѿ іх мове, ці не, навука Хрыстова ў гэтай мове пранікала ѿ іх мове, ці не. Праапонішы дыскримінавала пасыпкаў, апрачнічаўшы на іх мове ўжываныя абавязкі апостолаў хрысціянства.

У гэтым жа часе шматлікія хрысціянскія місіянёры пранікалі ѿ іх мове, ці не, навука Хрыстова ў гэтай мове пранікала ѿ іх мове, ці не. Праапонішы дыскримінавала пасыпкаў, апрачнічаўшы на іх мове ўжываныя абавязкі апостолаў хрысціянства.

У гэтым жа часе шматлікія хрысціянскія місіянёры пранікалі ѿ іх мове, ці не, навука Хрыстова ў гэтай мове пранікала ѿ іх мове, ці не. Праапонішы дыскримінавала пасыпкаў, апрачнічаўшы на іх мове ўжываныя абавязкі апостолаў хрысціянства.

У гэтым жа часе шматлікія хрысціянскія місіянёры пранікалі ѿ іх мове, ці не, навука Хрыстова

ЗЬ БЕЛАРУСКАГА ЖЫЦЬЦЯ

Юнацкі Клуб у Брадфордзе

Заахвачаная добрым прабегам працы ларускага Юнацкага Клубу. Разначала-
ў Беларускай Школе ў Брадфордзе, Уп-
рава мясцовага Аддзелу высунула ін-
цыятышку, каб зарганізаць там Бела-
рускі Юнацкі Клуб. Гэта думка нашла
жывую падтрымку як сярод бацькоў,
так і сярод малодых (асабіў сярод
малодых) і заняткі разналаіся. Аля-
кунам Клубу ад Аддзелу ЗБВБ зьяўля-
юцца сп. А. Бута і сп. Л. Міхалюк.
Клуб мае таксама сваю Управу, якая

Сяброўкі Юнацкага Клубу выконваюць
беларускі народны танец.

складаеца з юнакоў: Юля Мацкевіч —
старшыня, Ванда Бута — сакратар, і
Анна Лемяшонак — скрабнік. Мэтай Бе-
ларускага Юнацкага Плюбу ёсьць узга-
даваныя малады ў беларускім нацы-
нальным духу. Апрача заняткай у шко-
ле ў вучбачнай беларускай мове, літа-
ратуре, гісторыі і географії, сябры Клю-
бу вучнаша беларускіх народных песь-
няў і танцаў. Выкладчыкамі зьяўляюц-
ца сп. А. Бута, сп. Л. Міхалюк, сп. С.
Мак і сп. Я. Калбаса. Клуб мае вялікую
і вельмі добра аbstаляваную залу ў Бе-
ларускім Доме,

у недзелью 12-га ліпеня ў Беларускім
Доме была наладжана Акадэмія, прысь-
вачаная афіцыяльнаму адкрыццю Бе-

у мастацкай частцы былі выкананыя
тры народныя танцы: Лявоніха, Полька
Янка і Крыжачок. З песен былі выка-
наны: «А капі памрэш ты», «Чырвоная
Каліна», «Ой у полі вярба», «Купалінка»,
«Баба Еўка» і ангельская песня «The hole is
the hole in you bucket».

у выкананні танцаў і песьняў бралі
удзел: Юля Мацкевіч, Ванда і Ніна Бу-
та, Анна і Дарота Лемяшонак, Галя Ма-
зурук, Тоні Мучынскі.

На заканчэнні мастацкай часткі юна-
коў адсыпвалі песьню «Не пагаснуць
зоркі ў небе». Усе прысутныя былі вель-
мі задаваленыя з багатай і добра выка-
нанай праграмы і таму пры зборы
грошей ігнодра ахвяроўвалі на Белару-
скі Клуб.

На заканчэнні ўсе ўзялі ўдзел у доб-
ра зарганізаваным банкете.

(Паводле Камунікату ЗБВБ)

ФОНД РАЗБУДОВЫ

ШКОЛЫ СЬВ. КІРЫЛЫ ТУРАЎСКАГА ў ЛЕНДАНЕ

Гэтым звязваемся да ўсіх суродзічаў з гарачай просьбай да-
памагчы сабраць гроши на разбудову нашай беларускай школы
у Лендане.

Маємо ўжо больш кандыдатаў чым месца. Дзеля гэтага не-
абходна пачаць як найхутчэй пабудову новага дому.

Патрэбна нам сабраць 30.000 анг. фун. Адпаведны пляц для
школы ў нас ужо ёсьць.

Браты! Вялікая мэта перад намі: да памажце!

Усе ахвяры просім прысылаць на адрес Кіраўніка школы:
Rev. J. Негмановіч, Marian House, Holden Avenue, London.
N. 12. England.

Часлаў Сіповіч
Бп. тыт. Марыямітанскі
Апостальскі Візытатар Беларусаў
а. Леў Гарошка, Рэктар
а. Язэп Германович
а. Аляксандар Надсон

у выдавецтве «Бацькаўшчыны»
або ў нашых прадстаўнікоў
заўсёды можна набыць наступнія кнігі:

Янка Купала. СПАДЧЫНА. Выбар
пазіціі з крытычным артыкулам Ст.
Станкевіча, Бач. 564. Цана 7, 9 або 11
ам. дал. (залежна ад вокладкі й па-
перы).

Янка Купала. ТУТЭЙШЫЯ. П'еса з
крытычным артыкулам Р. Склюта.
83 бач. Цана 1 ам. дал.

**Янка Купала. РАСЬКІДАНАЕ ГНЯ-
ЗДО.** Драма з крытычным артыкулам
Р. Склюта. 58+ХV бач. Цана 1 ам. дал.

Якуб Колас. НОВАЯ ЗЯМЛЯ. Паэма з
крытычным артыкулам Р. Склюта.
ХХХII+246 бач. Цана 3 ам. дал.

Якуб Колас. СЫМОН МУЗЫКА. Па-
эма з крытычным артыкулам Р.
Склюта љ. А. Барарэкі. ХХХII+238
бач. Цана 3 ам. дал.

Якуб Колас. У ПАЛЕСКАЙ ГЛУШЫ.
Повесць, 158 бач. Цана 1,50 ам. дал.

Максім Багдановіч. ВЯНОК. Збор
твораў з крытычным артыкулам Ст.
Станкевіча й Айт. Адамовіча. 274 бач.
Цана 3 або 4 ам. дал. (залежна ад
вокладкі).

Алесь Гарун. МАТЧЫН ДАР. Збор
твораў з крытычным артыкуламі
Айт. Адамовіча й А. Барычэўскага.
268 бач. Цана 3 ам. дал.

**Андрэй Мрый. ЗАПІСКІ САМСОНА
САМАСУЯ.** Сатырычная аповесць з
крытычным артыкулам Р. Склюта.
88 бач. Цана 1 ам. дал.

**Лукаш Калюга. НІДОЛЯ ЗАБЛОЦ-
КІХ.** Аповесць з крытычным арты-
кулам Р. Склюта. 127 бач. Цана 1,50
ам. дал.

Власт (Вацлаў Ластоўскі). ТВОРЫ.
Апавяданні. 112 бач. Цана 1 ам. дал.
**Юрка Віцібіч. ПЛЫВЕ З-ПАД СВЯ-
ТОЙ ГАРЫ НЁМАН.** Мастацкі нарыс.
94 бач. Цана 1 ам. дал.

**Аляксей Кулакоўскі. ДАБРАСЕЛЬ-
ЦЫ.** Аповесць з крытычным арты-
кулам Ст. Станкевіча. 110 бач. Цана
1 ам. дал.

БЕЛАРУСКІЯ КАЗКІ. Зборнік народ-
ных казак і літаратурных твораў з
казачымі мательмі. 215 бач. Цана 3
або 4 ам. дал. (залежна ад вокладкі).

Ля ЧУЖЫХ БЕРАГОЎ. Альманах тво-
раў беларускіх эмігранцікіх паштавой і
пісменніцкай. 238 бач. Цана 3 ам. дал.
**Рыгор Крушына. ВЫБРАННЫ ТВО-
РЫ.** Цана 2 ам. дал.

6-АЯ СУСТРЭЧА БЕЛАРУСАЎ

Паўночнае Амерыкі

5-7 верасня 1964 году ў Нью Брансвіку

I. ПЕРШЫ ДЗЕНЬ — СЫБОТА 5 верасня:

I. Прэзед ўздельнікаў, рэгістрацыя ў Беларускім Грамадзкім Цэнтры (пад царквой) — 9 River Road, Highland Park, N. J.

2. 8-ая гадзіна вечарам:

Танцевальная Вечарына ў Shake's Hall, 25 Whihattan Ave., South River, N. J.

II. ДРУГІ ДЗЕНЬ — НЯДЗЕЛЯ 6 верасня:

1. 9-ая гадзіна раніцы:

Каталіцкая Божая Служба (месца будзе пададзена пазней).

2. 10-ая гадзіна раніцы:

Праваслаўная Божая Служба ў царкве Жыровіцкага Божае Маці — 9 River Road, Highland Park, N. J.

3. I-ая гадзіна дня:

Супольны Урачысты Абед у Roger Smith Hotel, 18 Livingston Ave., New Brunswick, N. J.

4. 5-ая гадзіна панаўдні:

Урачыстая Акадэмія (там-жа).

5. 9-ая гадзіна вечарам:

Танцевальная Вечарына ў Shake's Hall, 25 Whihattan Ave., Sauth River, N. J.

III. ТРЭЙЦІ ДЗЕНЬ — ПАНЯДЗЕЛАК 7 верасня

1. 10-ая гадзіна раніцы:

Нараада старшынай і прадстаўнікоў беларускіх арганізацыяў Амерыкі й Канады ў памяшчэнні Беларускага Грамадзкага Цэнтру (пад царквой).

Галоўная Управа БАЗА

Галоўная Управа ЗБК

ЗВАРОТ

Дарагі падпішчыкі й суродзічы! Больш рэгулярны й часціцейшы выхад «Бацькаўшчыны» шмат залежыць ад Вас. Таму прасілі-байнейшы аўтаграму прынамсі з разылкі 12 нумароў у год. Мэтай-жа гэтага звароту наагул ёсьць вялікая просьба да ўсіх нашых падпішчыкаў і суродзічы з матар'яльнай дапамогай і скласці пасільную ахвяру на выдавецтва фонду «Бацькаўшчыны». Вашыя ахвяраваны, як і пад-
пісную аплату, просім складаць на рукі або сікіруваць на адрес нашых прадстаўнікоў.

Рэдакцыя ў Адміністрацыя

18-ты Агульны Зыезд ЗБВБ

(Ад нашага лёнданскага карэспандэнта)

У суботу 27-га чэрвеня ў Беларускім Доме ў Лёндане адбыўся 17-мы Агульны Зыезд Згуртавання Беларусоў у Вялікай Брытаніі.

На Зыездзе, апрача сяброў з Лёндану, былі прысутныя прадстаўнікі аддзяленняў Брадфорд, Вірмінгем і Манчстэр, а таксама сабры з іншых мясцовасцяў (С্টыванадж, Бедфорд і т. д.).

Старшынай Зыезду быў сп. Я. Міхалюк, а сакратарамі — сп. сп. П. Навара і А. Шацько.

Із справа здачаў аб дзейнасці Галоўнай Управы і паслабных аддзелах было прынамсі, што матар'яльны стаціонары засядаюць у Беларускую Акадэмію і практыкуюць практычныя практыкі ў падпірэднім годам. Была праве-

зданая паважная дапамаговая й арганізацыйная дзейнасць. Найгорш спраўа прадстаўленаца з нацыянальным узгадаваннем моладзі. З трох раней існаваўшых сыботніх школаў Брадфорд, Лёндан (і Манчстэр) сінія асталася толькі Брадфорд, Гэтая школа працуе вельмі добра і апошнім часам пашырыла сваю дзейнасць на юнацкага клубу. Школа имае сірэй-Кірылы Тураўскага ў Лёндане разыўваеца вельмі памысна, але яна ёсьць установай незадзелнай ад ЗБВБ. На Зыездзе былі выказаны пажаданы, каб ЗБВБ устанавіла сталую грашовую дапамогу гэтай школе.

Вялікім дасягненнем было стварэнне Беларускага Дапамаговага Фонду. Пасланава стварыць такі Фонд была прынята яшчэ на падпірэднім Зыездзе. Цяпер Фонд уже заарэгістраваны адпаведным ангельскім уладамі. Гэтая дасягненне аўтаграмаў вельмі памысна, але яна ёсьць установай незадзелнай ад ЗБВБ. На Зыездзе былі выказаны пажаданы, каб ЗБВБ устанавіла сталую грашовую дапамогу гэтай школе.

У наглядную Раду ўваймлі а. Л. Гарошка, сп. Я. Сяўковіч і сп. Ю. Якімек.

ДА УВАГІ НАШЫХ ПАДПІШЧЫКАЎ у ЗША

Гэтым япчэ раз напамінаем і ласкава просім нашых падпішчыкаў у ЗША, якія газету не-
пасярэдні атрымоваюць з Мінхэну, сваю залегласць заў-
сёды ўрэгульёваць у нашага прадстаўніка сп. Б. Даніловіча,
пераказаючы гроши на наступныя агноны:

Mr. B. Danilovich
308, Howard Str.,
New Brunswick, N. J.

Адміністрацыя

ПОШУКИ

Юры Грыбун з Дому прыстарэлых у Майнкофене шукает сястру Глафіру Грыбун, якая калісці жыла ў ДП-лягерях Кам і Эрляген, на похадзе выхала прай-
дападобна ў Аўстралію. Просьба пісаць на адрас:

Herr Georg Grybun
8351 Pankofen
Mainkofen, H. 3
Pflegeanstalt
Deutschland

НАШЫЯ ПРАДСТАЎНІЦТВЫ

АНГЕЛЬШЧЫНА:
Mr. Aleksander Laszuk, 97 Moore
Park Rd., London, S. W. 6.